

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 7. Nunquam valuit Baptismus, sub hac forma collatus: In nomine
Patris, & Filii, & Spiritûs sancti. Amen: prætermisis illis: Ego te baptizo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

scriptam. Incredibile quoque Christum, qui tam solemniter legem Baptismi tulit, in ea mox cum Apostolis dispensasse. Cum nullà necessitate, nullà revelatione, nullà traditione nitatur ista dispensatio. Imò necessitas erat potius non dispensatio, ut fideiis quisque in suo Baptismo doceatur fidem SS. Trinitatis, qua fundamentum est Christianæ Religionis. Unde Act. 19. legitur, quod Paulus, inventis quibusdam in Christum credentibus, eos interrogaverit: *Si Spiritus sanctus accepisti credentes?* Cāmque illi responderent: *sed neque si Spiritus sanctus est audivimus.* Miratus Paulus, quod fideiis Spiritus sancti edo-
Eti non essent in Baptismo, rursum interrogavit eos, dicens: *In quo ergo baptizati es?* Qui dixerunt, in Joannis Baptismate. Dixit autem Paulus: *Joannes baptizauit Baptismo persistente populum,* dicens, *in eum qui venturus esset post ipsum ut crederet, hoc est in Iesum.* His auditis baptizati sunt in nomine Iesu. Unde Hieronymus in cap. 2. Joel. Quicunque (inquit) credere se dicit in Christum, non credens in Spiritum sanctum, perfecte fidei oculos non habebit. Unde in Actibus Apostolorum, qui baptizati erant Baptismate Joannis, in eum qui venturus erat, hoc est in nomine Domini Iesu: quia responderunt Paulo interrogantes: sed ne si quidem Spiritus sanctus, audivimus: iterum baptizantur. Quia sine Spiritu sancto, & mysterio Trinitatis, quidquid in unam aut alteram personam accipitur, imperfectum est. Et Cy-
rillus noster Alexandrinus Dial. 7. de Trinitate obseruat, Apotholom post illa verba: *neque si Spiritus sanctus est audivimus:* interrogando: *in quo ergo baptizati es?* clare insinuare, solum in Baptismo nominari Spiritum sanctum. Basilius quoque cap. 12. de Spiritu sancto dicit, Apostolos quidem baptizante in nomine Iesu Christi, sed non solo, sive non retinende nomina Patris & Spiritus sancti.

70 Falluntur ergo, qui contra formam baptizandi à Domino præscriptam, putant aliquando in primitiva Ecclesia inter baptizandum, solum nomen Christi expressum. Cum enim dicuntur alii qui in Actis Apostolorum baptizati in nomine Domini Iesu, non significatur in eorum Baptismo solum nomen Iesu expressum sive, sed eos Baptismo Christi, atque in fide & virtute Christi, sub præscripta ab ipso forma baptizatos sive. Nam etiam Math. 3. & Joan. 1. Baptismus Christi dari significatur in Spiritu. Et Rom. 6. in mortem Christi. Non idè tamen valuit aliquando Baptismus, collatus sub expresso solo nomine Spiritus sancti, vel mortis Christi.

71 At (inquires) Ambrosius 1. 1. de Spiritu sancto c. 3. sic ait: *Si unus in sermone comprehendens, aut Patrem, aut Filium, aut Spiritum sanctum, fidei autem nec Patrem, nec Filium, nec Spiritum sanctum abneget, plenum est fidei Sacramentum.* Nicolaus I. responso 104. ad Consulta Bulgarorum ita re-
scripsit: *A quodam Judeo, nescitis utrum Christiano, an Pagano, multos in patria vestra baptizatos effectis? & de his quid sit agendum consilistis. Hi pro-
fecto si in nomine sanctissime Trinitatis, vel tantum in nomine Christi, sicut in Actibus Apostolorum legimus, baptizati sunt (unum quippe idemque est, ut sanctus exposuit Ambrosius) constat eos non esse baptizandos.* S. Bernardus epist. 340. ad hanc questionem, an baptizatus sit puer, cui Laicus, in periculo mortis ipsum baptizans, dixit: *Bap-
tizo te in nomine Dei, & sancte & veræ crucis?* Respondet: *Ego verè hunc baptizatum puto.* Et paucis interiectis id probat ex eo quod legimus in Actibus Apostolorum, non modo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; verum & in nomine Domini Iesu Christi aliquos baptizatos.

72 At (inquam ego) Ambrosius ibi non loqui-

tur de Ministro & forma Baptismi (alijs sibi aper-
tè contradiceret c. 4. perspicue dicenti: *Nisi bap-
tizatus fuerit in nomine Patris, & Filii, & Spi-
ritus sancti, remissum non potest accipere peccatorum, nec spiritualis gratia manus haurire.* Et c.
7. *In uno nomine baptizari nos oportet, hoc est in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti)* sed loquitur de sufficiente Baptismum, fidicique con-
fessione per ipsum facienda, ut ex contextu Far-
vacus ostendit q. 3. §. 2.

Quod Nicolaus I. super hoc scripsit, ut priva-
73 tus Doctor scripsit, utpote super hoc non confutus. In eo proinde non est audiendum, contra definitionem Pelagi & Zacharias, antecellorum suorum. Siquidem Pelagius II. scribens Gaudentio Episcopo: *Multis sunt (inquit) qui in nomine soli Christi... se afferunt baptizatos. Evangelicum verò præceptum, ipso Deo & Salvatore nostro Jesu Christo tradente, nos admonet... baptizata omnes Gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* Itaque si revera bi... solammodo se in nomine Domini baptizatos fuisti forsitan constitutus, sine cuiusquam dubitatione ambiguo, eos... in sancte Trinitatis nomine baptizabis. Zacharias verò in epist. ad Bonifacium declarat, *regulam à Domino esse impofitam, Baptismum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti consecrandi...* Quis enim, nisi baptizetur iusta præceptum Domini, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti... potest esse Catholicus? Similiter audiendum non est Bernar-
dus ea in epitolita, si verè ipsius sit; sed authoritas ipsius cedere debet contraria definitioni Ecclesie, laudatorumque SS. Pontificum. Ve-
rum epistola illa existimatur spuria.

C A P U T VII.

*Nunquam valuit Baptismus, sub hac forma col-
latus: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus
sancti. Amen: prætermis illis: Ego te bap-
tizo.*

Hac de re Morinus 1. 8. de Penit. c. 16. n. 74
71. In Baptismi forma (inquit) præcipue consideranda est Trinitatis invocatio. Hoc unum scriptis suis Patres nobis commendarunt. De hoc solo legimus eos questionem cum hereticis habuisse, & propter hoc solum, vel omnium, vel male enunciatum, vel aliquid ei additum, hereticorum Baptisma improbatum; omnium verò admisisse, qui Trinitatem baptizando invocassent. Eos autem disputasse, an baptizandum dicendum esset, Ego te baptizo, vel baptizetur, vel baptizatur, vel (nomine ipso præterito) sufficeret actum ipsum immersum exsarcere, dicendo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, nusquam apud eos legi commone-
ratur, nedum disputatum.

Et infra: antiqui Patres, & Græci & Latini, Baptismi effectum invocationi sancta Trinitatis semper attribuunt, Sacerdotemque aiunt per precem & invocationem S. Trinitatis baptizare.... Ita enim, baptizo, baptizetur, vel baptizatur, tamquam quid accessorum... considerabant, tosi ad S. Trinitatis invocationem attenissimi.... Antiquissimi Scholastici tam pauci fecerunt priorem formulæ partem, ego te baptizo, ut quamplurimi pronuntiarent, ad substantiam Baptismi non pertinere. Præpositus, cum viveret, splendidissimum Theologie Scholastice lumen, in 4. parte *Summa* sic refert, ubi agit de forma Baptismi: Queri solet, utram verba hac, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, sufficiant? An hoc verbum, baptizo, sit de substantia Sacramenti? Magistri nostri omnes dixerunt, quid hoc sufficit: *in nomine Pa-
tris, &c.* Sic aliquot ante ipsum annis communiter in scholis definiebatur, & in præi usurpabatur,
ut

ut manifestissimum est ex Summa de Sacramentis, & anime consilio, que in Biblioteca Vittoriana extat manucripta, cuius Author est Petrus Cantor Parisiensis, Praepositus senior, fol. 156. ubi querit: utrum prolatio hujus verbi, baptizo, sit de substantia Sacramenti? an sufficiat dicere: In nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti? Non est apud Doctores definitum. Juxta institutionem tamen evangelicam (ubi dicitur, baptizantes eos in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti) ostenditur quid facere debeant in invocatione istorum nominum. Unde videtur non aliud exigere ad formam. Item colligitur ex Hugone a sancto Victore l. 2. p. 6. c. 13. de Sacramentis fidelium.... Petrus Claramontanus Episcopus eandem proutus hypothesis Stephano Tornacensi Episcopo proponit, dubius an huiusmodi Baptismus sit repetendus. Primum ueste que te habens, Laicos, cum in necessitate baptizant, omittere hec verba, Ego te baptizo, & solum mergendo dicere: In nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti. Reponens Stephanus, legitimum sibi videri Baptismum ipsum, nec repetendum. Quia Patres in Baptismo hereticorum, ut ratus est, solum Trinitatem invocationem quaerunt. Quod nonnulli Patrum testimoniis demonstratur. Deinde quia nequam in Evangelio jubetur dicendum: Ego te baptizo; sed tantum, docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris, &c.... sane videntur Stephani rationes probabiles (subiungit Morinus). Probè enim scilicet Patres, in quo Baptismi substantia conficeret. Sed de invocatione S. Trinitatis leguntur tantum solliciti fuisse. Deinde videtur omnium Gentium, atque etiam S. Scriptura, & rationis ipsius regula, cum praecipito satisfacere, qui quod Dominus praecipit exequitur, ne opus esse, ante emunari se hoc facere. Exempli causa, jubes Elizaeus servo suo, puerum sacrificato, ut ponas baculum suum super faciem pueri. Quis dicat, necesse fuisse servos, pronuntiare haec verba: Pono baculum Eliae super faciem tuam. Jubet Dominus Moysen virgam projicere, ut fieret serpens. Nunquid necesse fuit Moysen dicere, virgam projicere.... S. Jacobus de infirmo.... jubet: Orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini. An ideo necesse est dicere: ideo te? vel non proficit ipsa oratio, nisi prius dicas: oro, vel oremus? Greci.... hoc tantum proferunt: signaculum doni Spiritus sancti. Et antiquis Latinis: signum Christi in vita eternam. Alii tantum: in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti.

75 Verum (ut optimè Maldonatus in cap. 28. Matth.) ita omnes habilitates una Ecclesie traditio, optima sacrarum Litterarum interpres, omnino dispatet. Ex ea quippe efficax argumentum habemus ad concludendum, quod cum Christus iussit baptizare in nomine Patris, &c. iussi exprimere actum baptizandi (quidquid si de aliis exemplis à Morino allegatis) in illis enim voluntas & institutio Salvatoris pro regula est. Sic autem Christus voluntate & instituente, scimus ex Ecclesiæ traditione, quæ docet actum baptizandi exprimentum esse. Cujus quidem traditionis certum argumentum habemus, tum ex definitione Alexandri III. cap. si quis puerum extrav. de Bap. Si quis puer ter in aqua immerserit, in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti. Amen. Et non dixerit: Ego baptizo te in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti, non est puer baptizatus. Tum ex eo quod Alexander VIII. die 7. Decemb. 1690. hanc proclamari propositionem 27. ex 31. Valuit aliquando Baptismus, sub hac forma collatus, in nomine Patris, &c. prætermis illis, ego te baptizo.

76 Nec in contrarium proferit poslunt SS. Patres: utpote apud quos Morinus tacetur, nihil super hac questione commemoratam, multo minus disputa-

tum. Nec mitum: quia ipsorum tempore nulla soper hoc mota fuit quæstio, sed magna semper fuit consentio: siquidem, ut Maldonatus observat q. 3. de Baptismo, traditio semper hæc fuit, ut Minister ita diceret, quando baptizabat: ego te baptizo, &c. Controversia circa Baptismum hereticorum, solum fuit super invocatione SS. Trinitatis. Et ideo in questione de Baptismo hereticorum de ea solum solliciti fuerunt, non de expressione actus baptizandi. De qua Patrum tempore hereticum cum Catholicis semper converuerunt. Et per hoc patet ad argumenta Stephani, Episcopi Tornacensis, & Morini.

CAPUT VIII.

Ad Baptismi valorem non solum exprimenda est Personarum Trinitas sub propriis & distinctis nominibus personalibus, sed & divine naturæ Unitas.

Exprimendam esse divinarum Personarum Trinitatem, sub propriis & distinctis nominibus, conflat ex dictis cap. 5. & 6. Solum addo tres Personas necessariò exprimendas sub propriis nominibus personalibus, id est significantibus propriam rationem Personæ. Hujus enim defectu S. Thomas q. 66. a. 5. ad 7. S. Bonaventura, Scotus, & Doctores communiter negant perfici Sacramentum, si quis baptizet *in nomine genitoris, geniti, & spirati*. Quia voces *Genitor, Genius, Spiritus*, ex vi significandi non important propriam rationem cuiusque Personæ, sed aëris notionalis, nec sunt synonyma cum his, *Pater, Filius, Spiritus sanctus*. Quia vox *genitus & genitor latius patet, quam vox filii & pater*. Siquidem ex nobis generamus vermes, qui non sunt filii nostri. Ob candem rationem plerisque videtur, non valere Baptismum collatum *in nomine Ingenui, Imaginis, & Doni*, vel *Authoris, Unigeniti, & Doni*. Tametsi enim verba illa, *in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti*. S. Hilarius I. 2. de Trinit. explicit per illa, id est in confessione & Authoris, & Unigeniti, & Doni; non ideo sic explicat, quod illa significant propriam cuiusque persona rationem: sed quia significant realiter idem, sive quia idem sunt re, non formaliter significatio.

Exprimendam quoque divine naturæ unitatem, habemus ex Evangelio, in quo Christus baptizari iussit *in nomine*, non *in nominibus Patris, & Fili*, &c. ad unitatem illam exprimendam. Unde Hieronymus in cap. 4. ad Ephes. Non baptizantur *in nominibus Patris, & Fili*, &c. sed *in uno nomine*, quod intelligitur Deus. Et Ambrosius I. 2. de Sacram. c. 7. Noli mirari, quia dixi, *unum nomen, una Majestas*. Hoc est nomen, de quo dictum est, in quo oportet omnes salvos fieri. Et ratio est, quia Baptismus est Sacramentum fidei, in quo Christus exprimi voluit primum & præcipuum fidei mysterium, utique SS. Trinitatis, quod consistit in uno Deo, tribusque Personis.

Sequitur proinde, non valere Baptismum, collatum in nominibus Patris, & Fili, &c. Ita S. Ambrosius, & S. Hieronymus locis citatis. S. Augustinus I. 3. contra Maximin. c. 22. Quid liquit dicer: *Baptizo te in nomine Patris, & in nomine Fili, & in nomine Spiritus sancti?* Bonacina d. 2. q. 2. p. 4. n. 3. negat valere. Quia per hoc non significatur naturæ unitas, id pluralitas. Melius probaret, quia sicut forma Baptismi, quæ parte significat Trinitatem, tam significare debet vox significante Trinitatem, potius quam unitatem; ita quæ parte significat unitatem, tam significare debet vox significante unitatem, potius quam